

1. UVOD

Juna 2009. godine u Republici Srpskoj usvojen je Zakon o javno-privatnim partnerstvima. Iako su do tada postojali pojedinačni projekti koji su na osnovu posebnih ugovora funkcionisali po tom principu, tek od ove godine ova vrsta partnerstava ulazi polako, ali sigurno, na velika vrata. Istražujući funkcionisanje javno-privatnog partnerstva zemalja EU i okruženja uvidjela sam značaj i obostranu korist javnih i privatnih sektora pri sklapanju ove vrste partnerstava u oblasti zdravstva. Na osnovu toga nametnula se potreba da se razloži i pojasni nešto više o tome šta su to javno-privatna partnerstva, po kom principu funkcionišu i kako uopšte ostvariti jedno takvo partnerstvo. Poseban akcent je stavljen na oblast zdravstva u Republici Srpskoj, šta je do sada urađeno i šta je u planu da se uradi.

U najširem smislu, javno-privatno partnerstvo definišemo kao skup zajedničkih inicijativa javnog sektora te privatnog profitnog i neprofitnog sektora u kojima svaki subjekt pridonosi određene resurse i učestvuje u planiranju i odlučivanju.

U užem smislu, javno-privatno partnerstvo podrazumijeva zajedničke inicijative u sklopu kojih javni i privatni sektor udružuju resurse i stručna znanja, kako bi kroz odgovarajuću alokaciju resursa, rizika i nagrada, zadovoljili neku javnu potrebu. Javno-privatno partnerstvo može se opisati kao kooperacija između javnog i privatnog sektora na području planiranja, proizvodnje, pružanja, finansiranja, poslovanja ili naplate javnih poslova. Javni sektor se tom prilikom javlja kao proizvođač i ponuđač takve saradnje – kao partner koji ugovorno definiše vrste i obim poslova ili usluga koje namjerava prenijeti na privatni sektor i koji obavljanje javnih poslova nudi privatnom sektoru. Privatni sektor se javlja kao partner koji potražuje takvu saradnju ukoliko može ostvariti poslovni interes (profit) i koji je dužan kvalitetno izvršavati ugovorno dobijene i definisane poslove.

Globalizacija i sve veći zahtjevi koji se postavljaju pred javni sektor, te nedostatak budžetskih sredstava za finansiranje rastućih javnih potreba osnovni su razlozi za pojavu javno-privatnog partnerstva, te širenju prakse prenosa finansiranja i upravljanja aktivnostima od javnog interesa na privatni sektor.

Kao osnovna hipoteza rada postavljena je primjenjivost ovog modela rada na području Republike Srpske. Primarni cilj je da na osnovu utvrđivanja postojećeg stanja javno-privatnog partnerstva upozna i predoči menadžerima u zdravstvu prednosti ovog vida saradnje. Osim toga, nastojalo se ukazati na prednosti i nedostatke ove vrste partnerstava. Pokušalo se predstaviti koliki je stepen zainteresovanosti za takva partnerstva i koliko se uopće zna o tome.

Ciljevi koji se žele postići ugovaranjem JPP-a, su slijedeći:

- ugovaranje i izvođenje većeg broja projekata;
- prirodna tržišna podjela rizika između privatnih poduzetnika i javne vlasti, a u cilju efikasnog i efektivnog korištenja sredstava poreznih obveznika;
- iskorištavanje veće učinkovitosti privatnih poduzetnika, kojima se omogućuje da efikasno i efektivno grade, te da upravljaju izgrađenim projektima na efikasniji i efektivniji način od tijela javne vlasti;
- stvaranje dodane vrijednosti kroz spajanje resursa, napora i znanja privatnog i javnog sektora;
- povećanje produktivnosti, tržišnog natjecanja, racionalnog korištenja privrednih kapaciteta privatnih i javnih subjekata;

- transparentnost u izboru i ugovaranju,
- pronalaženje novih rješenja za izgradnju i održavanje javne infrastrukture;
- srednjoročna do dugoročna stimulacija privredne aktivnosti;
- racionalno korištenje javnih sredstava za dobrobit svih korisnika javnih službi.

Osim podataka koji su dobijeni iz Ministarstva zdravlja RS i FZO RS, urađena su i istraživanja na terenu, među menadžerima javnih i privatnih zdravstvenih ustanova.

Da bi se postavljena hipoteza potvrdila korištene su sljedeće metode: anketni upitnik, analiza, sinteza, istraživačka metoda, komparativna metoda, induktivna i deduktivna metoda.